

Steekkaart: nummer 1Ne

Onderwerp	Het herkennen en discrimineren van aangeleerde woorden met behulp van woordkaartjes en het digitaal fototoestel
Leeftijd/Doelgroep	1 ^e leerjaar
Leergebied	Nederlands

Organisatie	
Tijdsduur	50 minuten
Beschrijving	In deze les wordt er vooral gehamerd op het inoefenen van een aantal reeds geziene sleutelwoorden. De leerlingen leren die woorden gedeeltelijk herkennen (slechts een deel van het woord is gegeven), herkennen in een reeks woorden en koppelen aan bijpassende prentjes. Dit alles geleid door duidelijke instructies van de klasleerkracht verankeren de kinderen de sleutelwoorden, zowel de grafemen (geschreven woord) als de fonemen (gesproken woord).
Materiaal	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Digitale fototoestellen (1 toestel per 2 à 3 leerlingen) ❖ Woordkaartjes van de sleutelwoorden (Bijlage 1) ❖ Gedeeltelijk gefotografeerde sleutelwoorden (Bijlage 2) ❖ Woorden in een reeks (Bijlage 3) ❖ Opdrachtenblad woorden-prentjes (Bijlage 4) ❖ Digitaal bord/Beamer

Doelen	
Eindtermen (ET)	<ul style="list-style-type: none"> • 5.3. De leerlingen kunnen tijdens het luisteren, lezen, spreken en schrijven hun aandacht behouden voor het bereiken van het doel
Leerplandoelen	<p>VVKBaO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • LE.2.2.1.1. Elementen van de taalsystematiek decoderen en begrijpen. Daarbij kan aan de orde komen: Het associëren van klanken (fonemen) met lettertekens (grafemen), het associëren van objecten met klank- en schriftbeelden • LE.2.2.1.4a. Elementen van de taalsystematiek decoderen en begrijpen. Daarbij kan aan de orde komen: Het analyseren, synthetiseren en hardop lezen van geschreven en gedrukte grafemen; éénlettergrepige woorden met verschillende structuren; tweelettergrepige woorden met verschillende structuren • LE.2.2.1.7. Elementen van de taalsystematiek decoderen en begrijpen. Daarbij kan aan de orde komen: correct en nauwkeurig lezen zonder letters te verwarren en te verwisselen, te vervangen en om te keren, weg te laten en over te slaan, in een andere volgorde te lezen, toe te voegen, zonder te haperen, te herhalen <p>Mediaopvoeding in leergebied Nederlands:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Le.1.3. Communicatieve elementen waarnemen zoals: vormen en soorten van visuele en schriftelijke communicatie (Werken aan mediageletterdheid in Nederlands) <p>Mediaopvoeding in functie van ET:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.4. Voor hen bedoelde mediaboodschappen begrijpen. • 1.13. Interesse en verwondering tonen voor technologieën en ontwikkelingen binnen de mediawereld. • 3.4. Voor hen bedoelde mediamedia op een verantwoorde en veilige manier gebruiken. <p>OVSg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • NL-SPR-BV-01-03. De leerlingen kunnen de volgende spraakklanken correct uitspreken: medeklinkers (stemhebbende en stemloze), klinkers (korte en lange), tweeklanken en combinaties van medeklinkers en/of klinkers. • NL-TBS-4.14. De leerlingen reflecteren op de plaats van klanken in woorden: kop, buik, staart • Geen leerplandoelen i.f.v. het domein lezen beschikbaar.
Lesdoelen	<ul style="list-style-type: none"> • De gegeven sleutelwoorden lezen door middel van verklanking • De gegeven sleutelwoorden discrimineren in diverse woorden en zinnen, zowel visueel als auditief • Gedeeltelijk gegeven sleutelwoorden herkennen • Gegeven sleutelwoorden herkennen in een reeks woorden • Het koppelen van grafemen (geschreven woorden) aan prentjes via de omweg van de verklanking • Het digitaal fototoestel correct en creatief hanteren in functie van de gegeven opdrachten en sleutelwoorden

Bronnen
• /

Fases

Fase 1: Herhaling van de gekende kernwoorden (grafemen en fonemen)

Organisatie

De kinderen blijven aan hun bank zitten. De leerkracht herhaalt de reeds geziene sleutelwoorden (zie bijlage 1) en laat de kinderen oefenen op zowel de grafemen (geschreven woorden) als de fonemen (gesproken woorden), hij/zij maakt een sterke koppeling tussen deze twee in deze lesfase.

Instructie

Vandaag gaan wij nog een beetje oefenen op een aantal woorden die jullie al geleerd hebben. We gaan in deze les heel veel verschillende, leuke opdrachtjes doen. Luister telkens goed wat jullie moeten doen.

Opmerking

Elke opdracht is toepasselijk op elk sleutelwoord. Daarom is het ook aangeraden om per sleutelwoord een aantal opdrachten uit te voeren. Voor de kinderen is het leuk om tussen de opdrachten te variëren.

Opdracht 1: verklanking

Bij deze opdracht verklanken de kinderen het sleutelwoord terwijl de leerkracht het woordkaartje voor zich, naar de klas toe gericht, houdt. Met verschillende variaties wordt het een leuke opdracht voor de kinderen.

- **Variaties:** allemaal samen, alle jongens, alle meisjes, heel luid, heel stil, een aantal leerlingen,...

Opdracht 2: drukker en schrijver

De leerkracht gaat bij elke leerling langs met zowel het 'geschreven' als het 'gedrukte' sleutelwoord. Hij/zij kan variëren met de verschillende woordkaartjes en doet dit per elk sleutelwoord. De leerlingen verklanken.

Opdracht 3: woordenpak (visuele discriminatie)

Indien deze opdracht haalbaar is, worden de kinderen erg gestimuleerd om verder te werken rond de sleutelwoorden. Voor deze opdracht heeft de leerkracht een 'woordenpak' nodig met allemaal woordkaartjes. De leerkracht staat op een strategische plaats in de klas (waar alle kinderen de woorden van de woordenpak kunnen lezen/herkennen), sluit de ogen en draait de woordkaartjes rap om. Wanneer de kinderen het gegeven sleutelwoord herkennen, klappen ze allemaal in de handen. Dit is een voorbereidende opdracht op lesfase 3.

Opdracht 4: zinnen (auditieve discriminatie)

De leerkracht zegt enkele zinnen waarin het gegeven sleutelwoord voorkomt luidop. Wanneer de kinderen het gegeven sleutelwoord horen/herkennen, klappen ze in de handen.

Opdracht 5: woorden (auditieve discriminatie)

De leerkracht zegt een reeks van enkele woorden luidop na elkaar. De leerlingen klappen in hun handen wanneer ze het gegeven sleutelwoord horen/herkennen.

Opdracht 6: rijmwoorden

Bij deze opdracht mogen de kinderen enkele woorden zeggen die 'rijmen' op het gegeven sleutelwoord. Zo kunnen ze zich meer bevinden in de structuur en samenstelling van de sleutelwoorden.

Fase 2: Het herkennen van gedeeltelijk gegeven kernwoorden

Organisatie

De kinderen blijven op hun plaats zitten. De leerkracht toont vooraan in de klas de gedeeltelijk gefotografeerde woordkaartjes van de sleutelwoorden. De kinderen proberen te raden welke woorden verscholen zitten achter deze 'slechte' foto's. Daarna wordt de klasgroep verdeeld in groepjes van 3 à 4 leerlingen en mogen ze zelf aan de slag met het digitaal fototoestel.

Instructie

Gisterenavond wou ik foto's nemen van de woordkaartjes, maar mijn digitaal fototoestel wou niet helemaal meewerken. Weten jullie welke woorden ik gefotografeerd heb?

Opdracht

De leerkracht toont één voor één de foto's van de 'gedeeltelijke' sleutelwoorden (zie bijlage 2). De kinderen raden telkens welk woord 'verscholen' zit.

Variatie

De leerkracht heeft hier de mogelijkheid om de sleutelwoorden bijvoorbeeld te laten opschrijven. Zo worden de schrijfvaardigheden extra ingeoeffend en kan de leerkracht controleren of elke leerling het sleutelwoord juist herkend heeft.

Opmerking

Aangezien de kinderen reeds rond deze sleutelwoorden gewerkt hebben in de eerste lesfase, zal het voor hen gemakkelijk zijn om de woorden snel te herkennen. Om de kinderen meer uit te dagen, kan u als leerkracht bijvoorbeeld een vijftal sleutelwoorden méér aanwakkeren in de vorige lesfase.

Het digitaal fototoestel

Nu is het aan jullie! Gebruik per groepje een digitaal fototoestel en kies uit de woordenpak een aantal woorden. Fotografeer die gedeeltelijk. Straks mag de rest van de klas raden welke woorden jullie gefotografeerd hebben.

Presentatie

De leerlingen 'presenteren', met veel hulp en ondersteuning van de klasleerkracht, hun 'gedeeltelijk' gefotografeerde woorden aan het digitaal bord. De rest van de klasgroep raadt de woorden verbaal of schriftelijk.

Fase 3: Het herkennen van gegeven kernwoorden in een reeks woorden

Organisatie

De kinderen komen rond de tafel van de leerkracht staan. Daarop liggen allemaal woorden dooreen, of liggen de sleutelwoorden (zie bijlage 3) in een reeks. De leerkracht laat de kinderen telkens zoeken naar een gegeven sleutelwoord. Daarna mogen ze zelf aan de slag met het digitaal fototoestel.

Instructie

Op mijn tafel zien jullie allemaal woorden liggen. Ik zal telkens een woord zeggen en jullie moeten dat zo rap mogelijk proberen te vinden door er met jullie vinger naar te wijzen.

Opdracht

De volgende woorden worden door de kinderen herkend in een reeks:

- Schuur
- Aap
- Oom
- Ijs
- Riet
- Eet

Opmerking

Om de kinderen nog meer uit te dagen, kan de leerkracht een twintigtal woorden op zijn/haar tafel leggen. En om er voor te zorgen dat de kinderen de woorden niet op voorhand lezen, kan de leerkracht zijn/haar tafel bedekken met een doek of stuk karton.

Het digitaal fototoestel

Nu mogen jullie aan de slag gaan. Gebruik per groepje een digitaal fototoestel en kies uit de woordenpak een aantal woorden. Leg die woorden op een bank in de klas en fotografeer ze. Onthoud telkens goed welk woord de rest van de klas straks moet vinden.

Presentatie

De leerlingen 'presenteren', met veel hulp en ondersteuning van de klasleerkracht, hun reeks woorden aan het digitaal bord. Het respectievelijke groepje zegt op voorhand welk woord de rest van de klasgroep moet herkennen/lezen/aanduiden.

Fase 4: Het koppelen van grafemen (geschreven woorden) aan prentjes via de omweg van de verklanking

Organisatie

De kinderen zitten op hun plaats. De leerkracht deelt een opdrachtenblad uit, waarop de kinderen de sleutelwoorden met de juiste prentjes moeten verbinden (zie bijlage 4). Eventueel kan deze opdracht gebruikt worden voor de vlotte werkers.

Instructie

Jullie krijgen nu van mij een opdrachtenblad waarop verschillende woorden en prentjes staan. Het is aan jullie om die woorden telkens hardop te lezen en te verbinden met het juiste prentje. Veel succes!

Opdrachtenblad

Het opdrachtenblad telt 6 sleutelwoorden en prentjes. De kinderen verbinden de woorden met de juiste prentjes. De leerkracht heeft hier de mogelijkheid om klassikaal, individueel of achteraf te verbeteren.

Bijlage 1

schuur

oom

riet

eet

ijs

aap

sch uu r

oo m

r ie t

ee t

ij s

aa p

Bijlage 2

schuur

mm

riet

est

ij

aa

schuur

oo m

r i e t

e e t

i i s

a a n

Bijlage 3

aa p ijs oo m r i e t ee t sch uu r

r i e t oo m sch uu r aa p ijs ee t

aa p r i e t ijs ee t sch uu r oo m

ee t r i e t ijs schuur aap oom

aap ijs r i e t oom schuur ee t

schuur oom ijs ee t aap r i e t